چهارده

ضمیمه هفتگی روزنامه قدس ویژه هیئت‌ها و محافل مذهبی

www.qudsonline.ir

شماره ۴۹ ✚ سه‌شنبه ۱۱ مهر ۱۳۹۶ ✚ ۱۲ محرم ۱۴۳۹

برای سال جدید حسینی برنامه‌ریزی کنیم

حجت‌الاسلام محمد صدارت واعظ و کارشناس معارف اسلامی

صفحه ۲

یا رب چه شورشی است در این دهر بیقرار

گفت‌وگو با حاج محسن غفاری‌نیا شاعر اهل بیت علیهم‌السلام

صفحه ۶

گفت‌وگو با مادر شهید غلامعلی رجبی که مداحی‌هایش در جبهه زبانزد است

دلم به شفاعت غلامعلی خوش است

صفحات ۴ و ۵

۰۲ چهارده
ویژه‌نامه هیئت‌ها و محافل مذهبی
شماره ۴۹ ✚ سه‌شنبه ۱۱ مهر ۱۳۹۶ ✚ ۱۲ محرم ۱۴۳۹

خط قرمز

آیت‌الله محسن اراکی، دبیرکل مجمع تقریب مذاهب اسلامی در حسینیه شهدای قم گفت: «متأسفانه در حال حاضر در کتاب‌های درسی آن گونه که شایسته است به ادبیات شهدا توجه نمی‌شود! یکی از واژه‌هایی که در ادبیات شهدا کاربرد دارد کلمه ولایت است و در زبان فارسی به آن شهر ولایت می‌گویند چراکه در یک شهر مردم در چارچوب قوانین سیاسی حاکم شرعی قرار می‌گیرند».

قرآن

شاد کن تا شاد شوی

سوره مبارکه اعلی

«ما تو را برای انجام هر کار خیری آماده می‌کنیم. پس تذکر بده اگر تذکر مفید باشد». (آیات ۸ و ۹ سوره اعلی)

هر کسی می‌خواهد غم و غصه از او دور شود، باید کاری بکند. مثلا هر فردی گرفتار بود، مشکلش را حل و او را شاد کند. نگویید وقتی خودم گرفتارم و شاد نیستم چطور می‌توانم دیگران را شاد کنم. چون قرار نیست تو شاد باشی. قرار است شاد شوی. تنها راه شاد شدن هم شاد کردن دیگران است. وقتی لوله‌ای را که سروته آن بسته است در اقیانوس رها کنیم، یک قطره آب هم داخلش نمی‌رود اما همین لوله وقتی منبعی می‌شود که آب را به زمین و مزرعه‌ای می‌رساند، اول خودش سرشار می‌شود. به همین دلیل می‌توان گفت اگر می‌خواهید شاد شوید، باید زمینه شادی را فراهم کنید.

پیش منبر

اللهم اجعلنی عندک وجیها بالحسین

محسن حبیبی، پژوهشگر دینی

زیارت عاشورا یک حدیث قدسی است. طبق فرمایش امام باقر(ع) آن حضرت این زیارت را از پدرش و پدرش از اجدادش تا رسول اکرم(ص) و پیامبر از جبرئیل و جبرئیل از خداوند متعال دریافت کرده. این زیارت مشتمل بر حدود ۱۲ دعاست که ما در زیارت سیدالشهدا(ع) آنها را از خدا درخواست می‌کنیم. اولین دعایی که در این زیارت می‌خواهیم «اللهم اجعلنی عندک وجیها بالحسین فی الدنیا و الآخره» است. در این دعا نکات فراوانی وجود دارد. ما در قرآن دو پیامبر داریم که خداوند متعال آنها را به عنوان انسان‌های وجیه و آبرومند معرفی می‌کند: حضرت عیسی(ع) و حضرت موسی(ع). وجیه از وجه یعنی آبرو، ارزش و حیثیت گرفته شده که انسان برای خودش جمع‌آوری می‌کند. حضرت عیسی به محض دنیا آمدن فرشته‌ای بالش را به بدنش مسح کرد. به همین دلیل مسح آن حضرت بر بدن مرده اثر شفا داشت. خدای متعال آبرویی بین خلایق به او عنایت کرد که زبانزد همه خاص و عام بود. بنی‌اسرائیل موسی بن عمران(ع) را آنقدر آزار دادند که خدا فرمود مثل کسانی نباشید که پیامبر خدا را آزار دادند. آن حضرت از روی حیا به سمت برکه‌های دوردست می‌رفت که استحمام کند ولی مردم می‌گفتند او حتما عیبی دارد که اینجا استحمام نمی‌کند. به هر حال در این دعا از خداوند متعال می‌خواهیم با دم حسین بن علی(ع) ما را وجیه کند. کما اینکه این دعا در حق عیسی و موسی(ع) مستجاب شد. حفظ آبروی مؤمن در اسلام از اصول اخلاقی است. خدا در آیه ۱۹ سوره مبارکه نور فرموده: «اگر کسی دوست داشته باشد آبروی دیگری را ببرد، بدی‌های مؤمنی منتشر بشود و همه مردم مطلع گردند برای او عذاب سخت و دردناکی مهیا شده». امام سجاد(ع) به یکی از یارانش (ابوخالد کابلی) درباره عواملی که باعث رفتن آبرو در دنیاست توصیه‌هایی کرده بدین شرح:

۱. پرهیز از خوردن شراب: شراب در همه ادیان الهی حرام است و در دین اسلام هم نهی شده. ام خالد معبدیه به امام صادق(ع) گفت پزشک برای من تجویز شراب کرده. آن حضرت فرمود خدا در حرام شفا قرار نداده.

۲. بازی با اسباب قمار: خداوند متعال استفاده از آلات قمار را برای مؤمنین جایز نمی‌داند. چنانچه از گناهانی که برای یزید بن معاویه در تاریخ برشمرده‌اند خوردن شراب و قماربازی بود.

۳. مسخره کردن دیگران: خدا در قرآن فرموده هیچ قومی قوم دیگر را مسخره نکند. چون ما نمی‌دانیم کدام‌یک از اقوام نزد خدا مقرب‌تر است.

۴. مجالست و نشست و برخاست با اهالی شک و شبهه: کسانی که دائما در اعتقادات دینی و مراسم مذهبی شبک و شبهه وارد می‌کنند و مبانی اعتقادی را زیر سوال می‌برند از مجالست با آنها باید دوری کرد. البته شبهه بد نیست اما شبهه به عنوان پلی است که گذر کردن از آن انسان را به سرمنزل مقصود می‌رساند. وگرنه توقف در پل شبهه برای انسان هلاکت به همراه خواهد داشت. بر عزاداران حسینی فرض است از اموری که امام سجاد(ع) برشمرده تبعیت کنند تا آبروی خودشان را به راحتی نبرند.

پیش منبر

برای سال جدید حسینی برنامه‌ریزی کنیم

حجت‌الاسلام محمد صدارت، واعظ و کارشناس معارف اسلامی

دهه اول محرم گذشت و هر کس با هر توانی که داشت و هر روشی که بلد بود به سهم خودش به دستگاه امام حسین(ع) خدمت کرد اما حالا که عاشورا گذشته چه باید کرد؟ این پرسش مهمی است که در این ایام به ذهن خیلی از افراد متبادر می‌شود و می‌گویند مگر عزای سیدالشهدا(ع) و اسارت اهل بیتش از عاشورا شروع نمی‌شود؟ پس چرا ما دهه اول محرم را عزاداری می‌کنیم و الان که زمانش می‌رسد کنار می‌رویم؟ درواقع باید گفت این سنت عزاداری دهه اول که بر زنده نگه‌داشتن آن تأکید شده سنت حسنه‌ای است که هدف آن آماده‌سازی ما برای مأموریت اصلی است، نه اینکه خودش کار نهایی باشد. یعنی در دهه اول با آن شور و حلاوت به همه امر به معروف و نهی از منکر می‌شود که ای شیعیان! امام حسین(ع) به کربلا رسید و فصل جدیدی در ارتباط‌گیری با اهل بیت و ایجاد رفاقت صمیمی‌تر با ایشان در پیش است، آن هم با کمک اشک بر اباعبدالله‌الحسین(ع) که آثار زیادی برای آن برشمرده‌اند اما نکته اینجاست که ما از اصل غافل شده‌ایم و در دهه اول نگاهمان رو به جلو نبوده که از برکات آن فرصت بزرگ برای بهره‌برداری در ادامه مسیر استفاده کنیم بلکه فکر کرده‌ایم آنجا هدف بوده و از آن با موفقیت گذشته‌ایم. امیرالمؤمنین(ع) فرموده: «مانند چهارپایی که به سنگ آسیا می‌بندند نباشید». این چهارپا وظیفه‌اش این است که صبح به صبح چوبی متصل به سنگ آسیا را به گردنش می‌بستند تا با حرکت او سنگ بچرخد و گندم‌های بین سنگ متحرک و سنگ ثابت آرد شوند. این در حالی بود که چشم حیوان را هم می‌بستند و پیش خودش تصور می‌کرد از صبح تا شب فرسنگ‌ها راه رفته اما شب که چشمانش را باز می‌کردند می‌دید در نقطه آغازین ایستاده. هنوز دیر نشده. ماهی را هر وقت از آب بگیرید تازه است. محرم و ارتباط با امام حسین(ع) به خصوص با رقت قلبی که در روضه‌ها پیش می‌آید فرصت خوبی برای این است که با نگاهی رو به جلو برای سال جدید حسینی برنامه‌ریزی کنیم. در دهه گذشته با شرکت در جلسات مرتب و مستمری که در سطح شهرها و روستاها برگزار می‌شد نکات فراوانی از زندگی سیدالشهدا(ع) شنیدیم که تمرکز روی آنها در آن زمان کم محال بود. حال

فرصت این شده که یک به یک آنها را مرور کرده و تمرینات خود را آغاز کنیم برای اینکه روزبه‌روز بتوانیم خودمان را شبیه اباعبدالله کنیم و به او نزدیک شویم. یادتان هست از بخشش و سخاوت امام شنیده‌ایم؟ یادتان هست از مهربانی و همنوع‌دوستی امام شنیده‌ایم؟ یادتان هست از عفو و گذشت امام شنیده‌ایم؟ یادتان هست از ایثار و فداکاری امام شنیده‌ایم؟ یادتان هست از امر به معروف و نهی از منکر امام شنیده‌ایم؟ یادتان هست اهداف قیام امام را به وجود آمدن چه رفتارهایی در سطح جامعه ذکر می‌کردند و هزاران نکته دیگر. الان فرصت تمرکز بر اینهاست. از آنجا که هر انسانی برای تسریع و تسهیل در ادامه مسیر زندگی‌اش نیاز به نقشه و هدایتگر دارد، حال که نقشه قرآن در طول سال در دست ماست و حداقل روزی یک صفحه از آن را می‌خوانیم، لازم است با تقویت ارتباط خود با ائمه(ع) از هدایتگری ایشان استفاده کنیم و چه هدایتی بهتر از الگوبرداری از سریع‌ترین کشتی نجات؟ آری فرصت مرور آموزه‌ها و عمل به شنیده‌ها رسیده تا با برنامه‌ریزی یک‌ساله بتوانیم خلق و خوی امام حسین(ع) را در خود ایجاد کنیم و به سعادت نزدیک شویم. البته بهتر است فراموش نکنیم که رهرو آن است که پیوسته و آهسته رود. برخی که از مرحله اول غفلت بیرون آمده‌اند یعنی منحصر در دهه اول ماه محرم نمی‌شوند، متأسفانه گرفتار مرحله دوم غفلت یعنی منحصر شدن در محرم و صفر می‌شوند. باید توجه داشت ما تمام سال در طول شبانه‌روز نیاز به ارتباط با اهل بیت(ع) داریم اما ماه محرم نقطه آغازی برای تقویت این ارتباط است، نه نقطه‌ای انحصاری برای ارتباط که با اتمام آن توسلات و توجهات نیز قطع شود. آن گونه که در دهه اول محرم در روضه‌ها شنیده‌ایم ارباب بی‌کفن یاران متعددی داشته که برخی از آنها کاملا جاهل و بی‌معرفت بودند و اصلا او را یاری نکردند و حتی برخی به او نصیحت انصراف از قیام می‌کردند. برخی تا جایی که احساس خطر نمی‌کردند همراه او بودند و با کوچک‌ترین خطری امام زمان خویش را تنها گذاشتند و عده قلیلی یاران باوفا و بامعرفت آن حضرت شدند. توجه داشته باشیم که پس از عاشورا، ضمن حفظ مجالس توسل به معصومین باید تمام تلاش خود را برای قرار گرفتن در دسته سوم به کار ببندیم. محرم یک دوره آموزشی است که فصل تمرین آن از فردای عاشورا آغاز می‌شود و پایان دوره آن مصادف با سربازی امام زمان خودمان خواهد بود. این آموزش‌ها، تمرین‌ها و تست زدن‌ها همواره نیازمند معطر شدن به عطر روضه و سیراب شدن از چشمه اشک بر امام حسین(ع) است. پدر و مادری که در دهه اول محرم با اشک و حزن و عزاداری دل‌های خود را جلا داده‌اند الان وظیفه تربیت سرباز مهدوی با آموزه‌های حسینی را دارند و باید مراقبت کنند که مبادا فرصت‌ها بسوزند و دچار روزمرگی شوند و محرم سال آینده نیز مجبور به تکرار درس‌ها شوند بلکه باید تلاش شود که دروس محرم در عمل ظهور و بروز پیدا کند و علاوه بر تطهیر جامعه، اسباب آموزش دروس جدید و گشایش باب توفیقاتی تازه در محرم سال بعد را فراهم سازد. بیایید همت را افزایش دهیم و بادقت، فصل تمرین و آزمون‌های عملی را در حسینی شدن پشت سر بگذاریم و روزبه‌روز و سال به سال به توفیقات خدمت به امام زمان(ع) نزدیک‌تر شویم. بیایید باقی ایام محرم را از دست ندهیم و با توجه به روایت نبوی مبنی بر اینکه «محبوب‌ترین اعمال نزد من مداوم‌ترین آنهاست هرچند کم باشد» بر دوام و استمرار رفتارهای حسینی خود در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی بکوشیم بلکه همچون شهدا بتوانیم ستاره‌های این آسمان باشیم.

بازتاب

بازتاب‌های «چهارده» را در اینجا بخوانید. منتظر پیشنهادها و انتقاداتتان هستیم.

حجت‌الاسلام فرحزاد:

«چهارده» از چارچوب‌ها و فضای اصولی و رسانه‌ای تبعیت می‌کند. قبل از اینکه گفت‌وگوی تخصصی با این هفته‌نامه داشته باشم نمی‌دانستم حوزه دینی و مذهبی ما خصوصا هیئت‌ها هفته‌نامه‌ای تخصصی دارد. از روزی که گفت‌وگوهای تخصصی آن را دنبال کردم فهمیدم این هفته‌نامه از اصول و چارچوب مشخصی تبعیت می‌کند. امیدوارم با همین رویه عالمانه به کارتان ادامه دهید چراکه فضای هیئت‌ها نیازمند تغذیه علمی و رسانه‌ای بوده و هست.

کربلای ۲۵: فضای مجازی میدان جهاد است و فرهنگسازی این میادین بیش از اینها باید در رسانه‌های ما در دستور کار قرار بگیرد. در گفت‌وگوهای تخصصی‌تان راه و چاره برخورد دینی با فضاهای آلوده مجازی و رسانه‌ای را هم مدنظر قرار دهید.

حسین ۲: در «چهارده» مدیریت اندیشه‌ها و تفکرات و نیل به آنها به فرهنگ درست هیئت‌داری، مداحی و منبری را دیدم و از این رو امیدوارم این نوع تفکرات و رویکردها بیشتر توسعه پیدا کند و رسانه‌های دیگر به عنوان الگو از آن بهره ببرند.

جهاد کبیر: اینکه برخی از منویات و دغدغه‌های رهبری و بزرگان در خصوص هیئت‌ها، عزاداری‌ها و شادی اهل بیت(ع) را دنبال می‌کنید جای تقدیر دارد.

زینب بانوی دو عالم: زمانی طلبه‌ها و پزشکان ما کارهای روزمره خودشان را رها می‌کردند و به صحنه نبرد می‌رفتند. اگر جنگ نرم را نیز عرصه جنگ تمام‌عیار ببینیم، قطعا از عافیت‌طلبی و انفعال بیرون خواهیم آمد.

معراج ۴: در هفته‌نامه «چهارده» مطالب متنوع و کاربردی زیادی وجود دارد ولی صفحات آن باید با گنجاندن داستانک‌های دینی و مذهبی و پرداخت به شبهات افزایش یابد.

مجتبی ۱۵: شما در هفته‌نامه‌تان بر تعمیق معنویت در فضای هیئت‌های مذهبی تأکید دارید. باید این میدان را جدی گرفت. وگرنه نسل جوان مشمول تهدیدات سایبری دشمنان خواهد شد چراکه دشمن بیش از پیش روی اعتقادات و سبک زندگی مردم دست گذاشته تا جامعه را از این فضا دور کند.

خط خبر

حجت‌الاسلام میرزامحمدی، خطیب حوزوی در هیئت متوسلین به حضرت علی‌اکبر(ع) با تأکید بر لزوم بازخوانی تاریخ صدر اسلام به خصوص قیام سیدالشهدا(ع) و اهداف و زمینه‌های آن تصریح کرد: «امام حسین(ع) دنبال بازگرداندن امت به سنت نبوی و سفره نورانی دین خدا بود و تأسف‌بار اینکه کسانی در مقابل او قرار داشتند که بعضا با نیت قرب الهی خون مطهر ایشان را بر زمین ریختند».

پلاک پرچم

دهه دوم محرم هیئت کجا برویم؟

دورعاشقان آمد نوبت محرم شد

با توجه به اینکه این روزها همه هیئت‌ها مراسم ویژه‌ای دارند در اینجا درباره زمان و مکان برخی از آنها اطلاع‌رسانی شده است. شما هم می‌توانید زمان و مکان مراسم هیئت‌تان را برای ما به نشانی
Qudsonline14@gmail.com
ارسال کنید تا در همین صفحه چاپ شود.

عشاق‌الولایت

سخنران: حجت‌الاسلام دکتر مسعود عالی
مداح: محمد خداوردی
نشانی: تهران، ولنجک، مسجد امام صادق(ع)
زمان: ۹۶/۷/۱۱ و ۹۶/۷/۱۲
ساعت: ۲۰:۳۰ الی ۲۲

محبین الحسین(ع)

سخنران: حجت‌الاسلام حسین گرشاسبی
مداحان: داوود شاکری و احمدرضا شجاعی
نشانی: بروجرد، خیابان آزادی، کوچه شهید عبدالله خاکی، هیئت محبین الحسین(ع)
زمان: ۹۶/۷/۱۱ الی ۹۶/۷/۱۸
ساعت: ۲۰:۳۰ الی ۲۱:۳۰

هیئت رزمندگان اسلام
(واحد خواهران)

سخنران: حجت‌الاسلام حیدری کاشانی
مداح: حسن شالبافان
نشانی: حرم مطهر امام خمینی(ره)
زمان: ۹۶/۷/۱۱ الی ۹۶/۷/۱۳
ساعت: ۱۴:۳۰

هیئت عزاداران فاتح خیبر

سخنران: حجت‌الاسلام واعظ‌زاده
مداحان: محمد گریتی، محمد قرسول و ابراهیم غلامی
نشانی: مشهد، رسالت ۱۲۰ (دهرود)، رجایی ۱
زمان: ۹۶/۷/۱۱ الی ۹۶/۷/۱۴
ساعت: ۲۰:۳۰

هیئت خدام الحسن(ع)

سخنرانان: حجج اسلام سیدمقداد حیدری و محمدمهدی اسلامی‌پناه
مداحان: مهدی احمدی، مصطفی سقازاده و مهدی صفاری
نشانی: قم، ۴۵ متری شهید صدوقی، کوچه ۱۸، پلاک ۶۱
زمان: ۹۶/۷/۱۱ و ۹۶/۷/۱۲ ساعت: ۲۰ الی ۲۲

هیئت آل یاسین

سخنران: حجت‌الاسلام سعید غفاری
مداح: حسین جمالی
نشانی: زنجان، خیابان علوم پایه، انتهای عارف ۱۲ مسجد نبی‌اکرم(ص)
زمان: ۹۶/۷/۱۱ و ۹۶/۷/۱۲
ساعت: ۲۰

هیئت احمدی

سخنران: حجت‌الاسلام محمدباقر حیدری کاشانی
مداحان: وحید یوسفی، سیدرضا تحویلدار و محمدرضا بذری
نشانی: کاشان، خیابان علوی، آستان مقدس حضرت سلطان امیر احمد(ع)
زمان: ۹۶/۷/۱۱ الی ۹۶/۷/۱۹
ساعت: ۲۱ الی ۲۳:۳۰

هیئت عشاق‌الائمه

سخنران: حجت‌الاسلام محمد کارخانه
مداحان: احمد طاووسیان، حسین جمشیدی، محمد حاجی هاشمی، مهدی مظاهری، مهدی رمضانی، علیرضا رضازاده، حسین صاحب‌جمعی و مهدی ناجی
نشانی: تهران، میدان خراسان، خیابان خراسان، ابتدای خیابان لرزاده
زمان: ۹۶/۷/۱۱ الی ۹۶/۷/۲۰
ساعت: بعد از نماز مغرب و عشا

هیئت سائلان اباعبدالله‌الحسین(ع)

سخنران: حجت‌الاسلام سیدوحید معتمدی
مداح: حسین طلایی
نشانی: خیابان پاسداران، بهارستان دهم، پلاک ۱۲
زمان: ۹۶/۷/۱۱ الی ۹۶/۷/۱۸
ساعت: ۲۰:۱۵ الی ۲۲:۳۰

خط قرمز

حجت‌الاسلام میرباقری، رئیس فرهنگستان علوم انسانی در مراسم عزاداری مدرسه فیضیه با اشاره به مثل‌های قرآنی در تعیین جبهه نور و ظلمت گفت: «محیط آخرت محیط ولایت پیامبر و ائمه‌علیهم‌السلام و محیط دنیا محیط ولایت شیطان و عمال اوست. تصویر قرآن از عالم دنیا و آخرت با تصویر معمولی متفاوت است. در حقیقت یکی از مظاهر قرآنی دنیا، منحصر به عالم حیوانی و ظلمانی است. محیط دنیا متعلق به شیطان و سلاطین و جمعیت در ظلمت است و محیط آخرت محیط ولایت پیامبر و ائمه و امیران جبهه نور است».

چاپی و صفحه

گفت و گو با مادر شهید غلامعلی رجبی که مداحی‌هایش در جبهه زبانزد است

دلم به شفاعت غلامعلی خوش است

مجتبی برزگر

به سختی راه می‌رود و صحبت می‌کند اما وقتی در مورد پسرش غلامعلی حرف می‌زند انگار جان دوباره‌ای می‌گیرد. وقتی نام پسرش را می‌شنود احساس دلتنگی تمام وجودش را فرا می‌گیرد و با تعریف خاطرات و دغدغه‌های شهید اشک می‌ریزد. خانم رحمانی دستانش را بالا می‌برد و خطاب به پسر شهیدش می‌گوید: «حالا که این همه سال از شهادتت می‌گذرد مادر را دعا می‌کنی یا نه؟ من هنوز دلم را به شفاعتی که بارها در خوابم آمده‌ای و قولش را به من داده‌ای خوش کرده‌ام». او برای ما از خاطره سربازی، خصوصیات رفتاری، برخورد با بسیجیان و حسن جلیل‌زاده شاگرد و دوست صمیمی غلامعلی که روزهای متمادی در هیئت دیوانگان حسین مظلوم‌علیه‌السلام با او بوده و به گفته خودش آنقدر شیفته شخصیت این مداح شده بود که هم از او مداحی کردن را یاد گرفت، هم زندگی کردن و هم افتخار رزمندگی پیدا کرد. او شوهر خواهر شهید غلامعلی رجبی هم هست. یکی از دوستان شهید غلامعلی رجبی (استاد مهدی توکلی) در دو جمله به دغدغه‌های این شهید بزرگوار اشاره می‌کند و می‌گوید: «همیشه به ما تأکید می‌کرد هیئت‌ها فرهنگسرا هستند. از این هیئت‌ها دور نشوید که به راستی غرق می‌شوید».

نوجوانی؛ آغاز راه ستایشگری

شهید غلامعلی جندقی معروف به رجبی سال ۱۳۳۳ در خیابان آذربایجان تهران به دنیا آمد. پدرش حاج حسن که از اساتید برجسته اخلاق و عرفان بود، اهتمام ویژه‌ای به تربیت فرزندانش داشت. غلامعلی بنابر راهنمایی‌ها و تربیت پدر بزرگوارش مداحی اهل بیت‌علیهم‌السلام را از همان سنین نوجوانی آغاز کرد و به دلیل آشنایی با معارف قرآنی و اسلامی استعداد در حفظ شعر و سوز صدا توانست در این عرصه سریع رشد کند تا آنجا که از سبک‌ها و اشعار او مداحان برجسته‌ای استفاده می‌کردند. شعر معروف: «قربون کبوترای حرمت/ قربون این همه لطف و کرمت» از نمونه این اشعار است. غلامعلی با انتخاب شغل معلمی راه پدر بزرگوارش را ادامه داد و در مدت عمر کوتاهش توانست تأثیرات بسزایی بر اطرافیان خودش به ویژه جوانان بگذارد. تربیت نسل جوان در محیط مسجد و مدرسه، شهید غلامعلی رجبی را از حضور در جبهه‌های حق علیه باطل باز نداشت و سرانجام در پنجم مرداد سال ۶۷ در ۳۴ سالگی در عملیات مرصاد به شهادت رسید.

ته‌دیگ خوشمزه‌تر است!

مادر شهید خاطرات فرزندش را این‌گونه مرور می‌کند: «همیشه آرزو داشتم غلامعلی را در لباس دامادی ببینم. او به جبهه می‌رفت و من می‌ترسیدم شهید شود و به آرزویم نرسم. غلامعلی به همین خاطر داماد شد و دختری از او به یادگار ماند. بعد از سه بار جبهه رفتن و داشتن خانواده و دختری سه ساله به من گفت این سفر چهارم را دعا کن آقا امضا کند. یادم می‌آید امام‌رحمه‌الله قطعنامه ۵۹۸ را امضا کردند که به یکباره حمله منافقین و عملیات مرصاد شکل گرفت. غلامعلی لباس رزمندگی به تن کرد و هنگام وداع رسید. یکی از معلم‌های مدرسه علوی هنگام خداحافظی به غلامعلی گفته بود الان به ته‌دیگ جبهه رسیدی و او هم جواب داد که ته‌دیگ خوشمزه‌تر است! غلامعلی با همان اخلاص رفتار و کردار رفت و به شهادت رسید».

خوب شد که این غذا را نخوردم

غلامعلی اجازه غیبت به کسی نمی‌داد. همه می‌گفتند اخلاص و ستیز با گناه در او موج می‌زد. مخصوصا مادرش که تعریف می‌کند با وجود داشتن صاحبخانه‌ای که او را ناراحت می‌کرد اما وقتی به ما می‌رسید، می‌گفت خدا خیرش بدهد. بالاخره خانه‌اش است و مطالبات بحقی دارد. او در میان خاطراتی که از روزهای با غلامعلی بودن تعریف می‌کند به خاطره‌ای تأثیرگذار از دوران سربازی‌اش می‌رسد و می‌گوید: «بعد از اینکه غلامعلی کارهای مربوط به سربازی‌اش را انجام داد، یک روز به خانه آمد و گفت به عنوان سرباز شاپور قریب انتخاب شده‌ام و در تهران خدمت می‌کنم. مقداری خوشحال شدیم که غلامعلی به شهرستان نمی‌رود. یادم می‌آید یک روز قریب از او خواست ساعت ۷ صبح دنبالش برود و او را به ملاقات شاپور غلامرضا (برادر محمدرضا پهلوی) ببرد. وقتی به کافه شاپور غلامرضا می‌روند، قریب از غلامعلی می‌خواهد ساعت‌هایی را که او ملاقات دارد در قسمتی از کافه مجاور ناهارخوری سر کند. بعدها برای ما تعریف کرد که وقتی به آشپزخانه رفت انواع و اقسام غذاها در آنجا بود. غلامعلی هم گرسنه بوده اما می‌گوید وقتی به غذاها نگاه کردم با خودم گفتم من نباید اینها را بخورم. آمدم بیرون و مقداری نان و پنیر و انگور خریدم و در کنار جویی نشستم و بعد وضو گرفتم و نماز خواندم. همیشه می‌گفت مادر! خدا را شکر من از این غذاها نخوردم».

اگر می‌گفت قربون کبوترای حرمت...

غلامعلی اگر می‌گفت قربون کبوترای حرمت، منظورش این نبود که فدای کبوترهای ظاهری حرم بشود بلکه او فدایی تمام کسانی بود که به سوی امام رضا‌علیه‌السلام پرواز می‌کردند. حالا به واسطه تقوا، زیارت یا شهادت. مادرش در مورد رفتارها و سبک زندگی اجتماعی غلامعلی می‌گوید: «حرکات و سکنات غلامعلی نشان از سبک زندگی امام حسین‌علیه‌السلام داشت و فقط با زبان مردم را جذب نمی‌کرد بلکه با عملش این کار را می‌کرد. هیچوقت لباس نوکری را از تن بیرون نمی‌آورد. هیچ ابایی از ظرف شستن و دیگر کارهایی که باید در هیئت انجام شود نداشت. یادم می‌آید پدر بزرگوارش حاج حسن یکبار از دیر آمدن غلامعلی به هیئت در دهه اول محرم ناراحت شد. بعدا متوجه شد وقتی به طرف هیئت می‌آمده از داخل خیمه‌ای که کودکان محل

خط خبر

محمدرضا سنگری، پژوهشگر حوزه اشعار آیینی با اشاره به اینکه شعر هیئت چه نسبتی با شعر آیینی دارد و نقاط افتراق آن با شعر آیینی کجاست، گفت: «افق شعر هیئت معمولا فروتر از شعر آیینی است. چون اینجا مخاطب عام وجود دارد و باید شعر و محتوای آن به تناسب آنها باشد و گاهی ممکن است افق آنها نازل‌تر باشد. این به معنای آن نیست که اشعار فرازمند و والا در هیئت خوانده نمی‌شود بلکه از آنها هم استفاده می‌شود ولی عموما سروده‌هایی که در هیئت خوانده می‌شود سطح‌شان فروتر است و بیشتر آنها به حوزه شعر عاشورا اختصاص دارند».

برای عزاداری آماده کرده بودند می‌شنود که کاش غلامعلی می‌آمد و برای ما می‌خواند. بعد از شنیدن این جمله، هر شب اول به خیمه آنها می‌رفت و برای کودکان و نوجوانان نوحه‌سرایی می‌کرد و بعد به هیئت خودمان می‌آمد».

انگار غلامعلی گناه نمی‌کرد

سوالی که خیلی دوست داشتیم مادر شهید غلامعلی رجبی به آن پاسخ دهد این بود که یک مداح باید چه کار کند غلامعلی بشود؟ او این طور پاسخ می‌دهد: «در مسیر دین یک‌شبه به جایی نمی‌رسی. غلامعلی از کودکی و نوجوانی و جوانی غلامعلی بود. عوامل زیادی باعث شدند غلامعلی، غلامعلی بشود. وقتی به صورتش نگاه می‌کردیم، انگار گناه در او راه نداشت. ضمن اینکه با همه گرم می‌گرفت و خودمانی برخورد می‌کرد. بدخلق‌ترین آدم‌ها هم در برخورد اول شیفته غلامعلی می‌شدند. ضمن مردمی بودن، تقوا را رعایت می‌کرد. می‌دیدم اتفاقاتی می‌افتد که خودش این تعبیر را به کار می‌برد: «خدا دارد مرا امتحان می‌کند». او عالمانه با این اتفاقات برخورد می‌کرد و به همه ما درس می‌داد. اینها دلایلی برای این است که غلامعلی، غلامعلی شد. بسیاری از مداحان موقعی که پیش من می‌آیند، می‌گویند هر موقع مجلس‌مان حال و هوای معنوی خودش را از دست می‌دهد، نام او را می‌آوریم به اوج می‌رسد. اینکه چطور غلامعلی، غلامعلی شد به این برمی‌گردد که غلامعلی با تمام وجودش کارهایی را انجام می‌داد که محبوب امام حسین(ع) بشود و اخلاص غلامعلی که شهره خاص و عام بود. این نوع یادآوری‌ها می‌تواند برای نسل امروز مداحان کاربردی باشد که این شهید بزرگوار هیچ نیتی را با انجام وظیفه نوکری‌اش قاطی نمی‌کرد».

می‌گفت باید بامعرفت عزاداری کنیم

الان بحث مادیات برای برخی مداحان به یک اصل مهم تبدیل شده. غلامعلی این طور رفتار نکرد و عاقبت‌بخیر شد. مادر شهید می‌گوید: «مداحانی که به مادیات فکر می‌کنند امام حسین(ع) را فراموش کرده‌اند. آنها فکر نمی‌کنند که امام حسین(ع) بلد است زندگی‌هایشان را اداره کند. یادم می‌آید غلامعلی به مسجد صادقیه می‌رفت و دغدغه داشت که بسیجیان را عاشق اهل بیت(ع) کند تا برای اهل بیت بامعرفت عزاداری کنند. جوانی که برای قاسم بن الحسن(ع) بامعرفت گریه کند، می‌شود شهید فهمیده. به عنوان مادر یک شهید که سال‌ها توفیق برگزاری روضه‌های خانگی را داشته‌ام، به نسل جدیدی که به هیئت و مداحی علاقه‌مندند می‌گویم موضوع اهل بیت یک موضوع احساسی نیست. امروز جوانان با موضوع امام حسین و اهل بیت(ع) به صورت احساسی برخورد می‌کنند. اگر جوان من و جوانان دیگر در جبهه‌های حق علیه باطل با شجاعت و رشادت جلوی دشمن قدار ایستادند به خاطر اعتقاد به اهل بیت بود. جوانان ما باید بدانند که اهل بیت(ع) در زندگی ما تحول ایجاد می‌کنند و هیچ‌وقت نباید دست از توسل بردارند».

خلوت گزیده را به تماشا چه حاجت است

حسن جلیل‌زاده از دوستان شهید رجبی و داماد خانواده که لحظه شهادت همراه شهید بوده با اشاره به اینکه پیش از این آنچه درباره شهید گفته شده کلی بوده و البته قابل استفاده اما من می‌خواهم مصداقی صحبت کنم، به ذکر خاطراتی از شهید می‌پردازد و می‌گوید: «در آن دوران در سپاه مشغول کار بودم. عصرها که از محیط کار منفک می‌شدم، با موتور به روستای «ورده» محل زندگی شهید که نزدیک کردان است می‌رفتم. شهید رجبی به دلیل بیماری همسرش به توصیه پزشکان آنجا زندگی می‌کرد و همواره می‌گفت یک‌بار که به جبهه می‌روی هماهنگ کن با هم برویم اما چون من او را بسیار دوست داشتم و احتمال می‌دادم شهید شود به او نمی‌گفتم. تا اینکه عملیات مرصاد شد و او برایم جا انداخت که دیگر در تهران کاری ندارد و از من خواست برایش اعزام انفرادی تهیه کنم. زمانی که برگه اعزام انفرادی آماده شد، با هم به ورده رفتیم تا اسبابش را جمع کند. در برگشت ناخودآگاه به او گفتم این طبیعت چقدر زیبا و باصفاست. گفت بله، بسیار زیباست اما بماند برای اهلش و این شعر حافظ را زمزمه کرد: «خلوت گزیده را به تماشا چه حاجت است». غلامعلی شخصیت خاصی در هیئت‌ها داشت؛ متفاوت از چیزی که در هیئت‌ها دیده می‌شود. هیئت دیوانگان حسین مظلوم(ع) هیئتی با سابقه ۷۰ ساله در تهران است که بسیاری از هیئت‌های تهران از آن منفک شده‌اند. یکی از هیئت‌های منشعب از این هیئت، هیئت قائم(عج) است. یک شب پس از اتمام برنامه هیئت دیوانگان، فردی از هیئت قائم نزد شهید غلامعلی رجبی آمد و گفت این سوئیچ ماشین و کلید خانه است. فردا صبح به نامت سند خواهیم زد. شما تنها جمعه به جمعه یک ساعت بیا و برای ما مداحی کن. شهید رجبی نگاهی کرد و گفت من خریدنی نیستم! این مسئله زمانی بود که حقوق او ۲۱۰۰ تومان بود و حتی نمی‌توانست اتاقی در تهران اجاره کند. امروز در دستگاه مداحی چند نفر را مثل او می‌توان پیدا کرد؟»

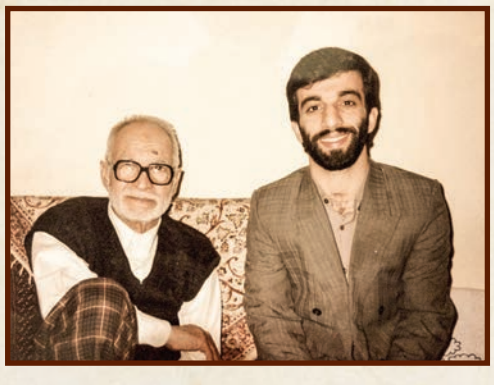

اگر امروز بود...

به حسن جلیل‌زاده می‌گویم هر بار که نام غلامعلی را می‌شنوی چه چیزهایی برایت تداعی می‌شود؟ با بغض می‌گوید: «همه ذهنم می‌رود به عملیات مرصاد. یادم نمی‌رود آن شب غلامعلی چقدر برای شهادت عجله داشت. از لحظه‌ای که شروع کردیم به کار کردن و رفتن بالای تپه، غلامعلی عجله داشت و همواره می‌گفت کی عملیات شروع می‌شود؟ یکی از منافقین بالای تپه تیراندازی می‌کرد و البته ما هم به طرف او تیراندازی می‌کردیم اما او بالاتر از ما بود. همان لحظه اول عملیات یک تیر به سینه غلامعلی اصابت کرد و روی زمین افتاد. سرش را روی زانویم قرار دادم تا با او وداع کنم. همیشه یاد فریادهای یازهرای هنگام شهادتش می‌افتم. وقتی اسم غلامعلی می‌آید یاد صحنه شهادتش می‌افتم. پرسیدید اگر امروز غلامعلی بود چه اتفاقی می‌افتاد؟ با این وضعیت آشفته و شلوغی امروز اگر می‌توانست حتما روش نوینی را ارائه می‌داد چراکه آن موقع هم نوآوری می‌کرد و جزو اولین شاعرانی بود که ساده برای اهل بیت(ع) شعر سرود. تا آن زمان کسی به زبان ساده برای اهل بیت شعر نگفته بود. اگر می‌توانست تأثیر عمیقی روی موضوع مداحی می‌گذاشت یا شرایط را مساعد نمی‌دید حتما کنج انزوایی را برای خودش انتخاب می‌کرد».

خط خبر

آیت‌الله جوادی آملی با بیان اینکه نهضت سیدالشهدا(ع) یقینا دارای پیام است و چون حسین بن علی انسان کامل و خلیفه خدا در زمین است، پس منطقه نفوذ پیام او نیز محدود نیست بلکه تا آنجا که شعاع انسانیت هست، پیام حسینی نیز هست، گفت: «نهضت سیدالشهدا(ع) قضیه‌ای شخصی نیست بلکه همانند سایر اولیای بزرگ خدا جریانی تاریخی است که سنت الهی محسوب می‌شود. از این رو یقینا پیام دارد. زیرا سنت‌های الهی بر همگان و در همه عصرها و نسل‌ها جاری است و محدود به زمان و مکان مخصوص و افرادی خاص نیست».

ایام

حاج محسن غفاری‌نیا بیش از چهار دهه است برای اهل بیت(ع) شعر می‌سراید و مداحی می‌کند

یا رب چه شورشی است در این دهر بیقرار*

راحله عبدالحسینی

نفس گرمی دارد. وقتی گفت‌وگویمان گل می‌اندازد، به خاطرات مداحی و شاعری نقب می‌زند و اشعاری را زمزمه می‌کند. حاج محسن غفاری‌نیا، مداح پیشکسوت و شاعر اهل بیت(ع) ۶۹ ساله است. او در دوران دبستان به شعر و شاعری و ادبیات علاقه‌مند می‌شود. چهار جلد کتاب در مدح ائمه حاصل سال‌ها تلاش اوست. در آموزش مداحی، جوان‌ترها را به مطالعه تشویق می‌کند تا کلامی را بدون تحقیق و مطالعه نگویند. حاج محسن برادر شهیدان محمدرضا و احمدرضا غفاری‌نیاست. او مداحی و شاعری برای اهل بیت(ع) را افتخار خودش می‌داند.

۱۰ هزار بیت درباره ائمه اطهار(ع)

مجله «توفیق» را در دکه روزنامه‌فروشی می‌بیند و با خواندن اشعار آن به شعر و شاعری علاقه‌مند می‌شود. موضوع اشعار او تا قبل از انقلاب مختلف بود و در جریان انقلاب رنگ و بوی اشعارش انقلابی شد؛ «مدت کوتاهی بعد از انقلاب، جنگ تحمیلی آغاز شد و شهدا در شعر من نشستند. برادران دوقلویم محمدرضا و احمدرضا در سال‌های جنگ به خیل شهدا پیوستند. محمدرضا ۱۸ ساله بود که در روزهای اول جنگ در سوسنگرد شهید شد و احمدرضا هم سال ۶۵ در شلمچه به فیض شهادت نایل شد. هر روز خبر شهادت یکی از همدوره‌هایم را می‌شنیدم و برایشان شعر می‌گفتم. اشعار من بیشتر در قالب غزل سروده شده‌اند و حدودا ۱۰ هزار بیت می‌شوند. از این میان یک مثنوی با ۱۹۶ بیت درباره شهدای کربلاست».

ارمغان غریب

حاج محسن با تشویق فرزندان و دوستانش تصمیم می‌گیرد اشعار خود را به دست چاپ بسپارد. اولین کتاب شعر او با عنوان «ارمغان غریب» سال ۸۹ راهی بازار نشر می‌شود و بعد از آن سه جلد دیگر نیز منتشر می‌شود. چهارمین کتابش که سال گذشته چاپ شد «مشعل‌های همیشه روشن» نام دارد. حاج محسن که تخلص «غریب» را برای خودش برگزیده درباره انتخاب این نام می‌گوید: «ماجرای انتخاب تخلص برای شهریار را می‌دانستم. او روزی به دیوان حافظ تفأل زد و نام شهریار را برای خودش برگزید. من هم تصمیم گرفتم برای انتخاب تخلص به دیوان حافظ تفأل بزنم. بار اول این مصرع آمد: «گفتم ای سلطان خوبان رحم کن بر این غریب/ گفت در دنبال دل ره گم کند مسکین غریب». این بود که نام غریب را انتخاب کردم چراکه این دنیا فانی است و ما در آن غریب هستیم. برای همین اسم اولین کتاب شعرم را «ارمغان غریب» گذاشتم. بخشی از آن را برایتان می‌خوانم: «می‌سوزم و به مجلسیان نور می‌دهم/ می‌گریم و به اهل صفا شور می‌دهم/ هستم غریب شاعر دربار اهل بیت/ ران ملخ به هدیه چنان مور می‌دهم».

راه‌اندازی هیئت عشاق الحسین(ع)

حاج محسن غفاری‌نیا حسن صدایش را از پدر به ارث برده و از زمانی که خواندن و نوشتن را آموخت، قرآن را یاد گرفت؛ «پدرم صدای خوبی داشت و در برخی مجالس مداحی می‌کرد و اشعار دیوان آصف را می‌خواند. میرزا عباس خان حاج بیژن متخلص به «آصف» در دیوان خود، قصاید، غزلیات، مسمط، مراثی و رباعیاتی در مدح ائمه(ع) را دارد. پدرم قرآن را یادم می‌داد تا با صدای خوش بخوانم. یادم هست وقتی ۱۲ ساله بودم مکبر مسجد شدم. آن زمان میکروفن بی‌سیم نبود. میکروفن را روی پایه‌ای سوار می‌کردند که برای بچه‌ها خیلی بلند بود. یکی از بچه‌های مسجد میکروفن را باز می‌کرد و برای من نگه می‌داشت. صوت و لحن را ادامه دادم تا قاری قرآن شوم. چند بار هم در مسابقات بین‌المللی شرکت کردم. عشق به مداحی برای اباعبدالله(ع) چنان در دلم ریشه دوانده بود که تصمیم گرفتم بانی هیئت شوم. سال ۶۰ همراه با چند نفر از دوستان هیئت عشاق الحسین(ع) را در امامزاده صالح(ع) برپا کردیم که بیشتر اعضای آن جوانان بودند».

حواسمان باشد شبهه‌ای در دین وارد نکنیم

اوایل مثل پدرش اشعار را از دیوان آصف انتخاب و مداحی می‌کرد اما بعدها خودش شعر می‌گفت و اشعار خودش را می‌خواند؛ «پای مداحی پیشکسوتان شمیران می‌نشستم و سعی می‌کردم از آنها بیاموزم. سبک مرحوم حاج محمد علامه و سیدمحمد موسوی سجاسی را که یکی از مداحان بازار تهران بود دوست داشتم و از آنها الگو می‌گرفتم. مدت‌ها در خیابان چراغ برق پای منبرش می‌نشستم. او هم اشتباهات مرا اصلاح می‌کرد». حاج محسن غفاری‌نیا از روزگار جوانی خود و قدم گذاشتن در راه اباعبدالله(ع) می‌گوید: «مداح باید مطالعه داشته باشد و کتاب‌های مرجع مانند «منتهی‌الآمال» را حتما خوانده باشد و هیچ نکته‌ای را بدون مطالعه قبول نکند. اگر غیر از این باشد در پیشگاه خدا مسئول است و باید پاسخ بدهد که چرا شبهه‌ای وارد دین کرده. باید حواسمان باشد که مقام اهل بیت(ع) را پایین نیاوریم و در روضه‌ها غلو نکنیم تا به شأن این بزرگواران لطمه‌ای وارد نشود».

مداحی فقط صدای خوب نیست

بیراه نگفته‌اند که آنچه از دل برآید لاجرم بر دل نشیند. حاج محسن غفاری‌نیا معتقد است مداحی که صفای باطن داشته باشد حتما لحن دلنشین‌تری خواهد داشت اما اینکه این صفای باطن از کجا ناشی می‌شود مسیری است که به یک عمر تلاش و تمرین و خلوص نیت نیاز دارد؛ «تلاش در مسیر خودسازی و انجام تمام و کمال فرایض دینی با عنایت حضرت حق ما را به مقام نوکری اباعبدالله(ع) خواهد رسانید. مطمئن باشید تا زمانی که آن حضرت خودش عنایت نکند نه شعری جاری می‌شود و نه مدحی برایش خوانده می‌شود. مداحی فقط صدای خوب نیست. صفای باطن مهم‌تر است. حتما برخی از پیرغلامان را می‌شناسید که مویی سپید کرده‌اند و حنجره‌شان پیر شده اما بسم‌الله که می‌گویند دلتان می‌لرزد و تا آخر مجلس گوش می‌دهید. آنها صفای درون دارند و عمری را در خواندن احادیث و حفظ اشعار و صیقل دادن جان و روح گذرانده‌اند». حاج محسن غفاری‌نیا عشق و اخلاص را دو بال پرواز می‌داند که در هر کاری از جمله مداحی باید باشد تا کار به سرانجام برسد و در دل مخاطب رخنه کند. همین صفای باطن و عشق به کار باعث شده تا به حال یادبودها و لوح تقدیرهای زیادی را به واسطه مداحی و قرائت قرآن از همایش‌های مختلف کسب کند.

*سروده حاج محسن غفاری‌نیا

اشعار بی‌محتوا به مداحی آسیب می‌زنند

حاج محسن رعایت ادب و احترام به پیشکسوتان را شرط اول مداحی می‌داند و می‌گوید: «در مداحی باید آداب را رعایت کرد. وگرنه پیشرفتی حاصل نمی‌شود و درست مثل گود زورخانه باید زحمت بکشی و تمرین کنی. شرط اول احترام به پیشکسوت و استفاده از تجربیات آنهاست. من در هیئت عشاق الحسین(ع) به جوانان آموزش مداحی می‌دادم و شعرها را با هم می‌خواندیم و تمرین می‌کردیم. کتاب هم امانت می‌دادم تا بخوانند و با احادیث و روایات و زندگینامه ائمه(ع) آشنا باشند». حاج محسن در یکی از کتاب‌هایش آداب ختم‌خوانی را آورده که به مداحان جوان راه و رسم اولیه مداحی را یادآوری می‌کند؛ «شرط اول زانو زدن در برابر استاد است. معلومات مداح باید صحیح باشد و شنیده‌ها را بدون تحقیق تکرار نکند. اشعار سخیف نباید خوانده شوند. سبک‌هایی که اخیرا در مداحی رواج پیدا کرده، سبک پرشور و خالی از شعور است. وظیفه ماست که تذکر بدهیم و جلوی آن را بگیریم. اشعار باید پرمحتوا و حاکی از قیام اباعبدالله(ع) باشند، نه اشعاری در توصیف قد و بالای حضرت عباس(ع). اشعار بی‌محتوا تأثیری بر آگاهی و دانش مخاطب ندارد و برای مداحی یک آسیب جدی است».

خط خبر

چهارمین مجلد از مجموعه مقامات اولیا به قلم سیدمجتبی حسینی که به شرح زیارت جامعه کبیره اختصاص پیدا کرده منتشر شد. این کتاب بازخوانی درس‌گفتارهای مؤلف در شرح این زیارت است. زیارت جامعه کبیره منظومه‌ای از زیباترین، شیواترین و عمیق‌ترین معارف شیعه است که از سندی معتبر و از سوی امام هادی(ع) روایت شده و توسط آن حضرت به شاگردان و شیعیان تعلیم داده شده است. این متن به اعتبار بسیاری از روایات یکی از بهترین متون برای سلوک ولایی و معرفت ائمه(ع) است. انتشارات نیستان جلد چهارم «مقامات اولیا» را در ۳۸۴ صفحه و با قیمت ۳۵۰۰۰ تومان منتشر کرده.

مجتمع

گفت‌وگو با راننده تاکسی‌ای که در آتن تعزیه اجرا کرده

تعزیه شغل نیست عشق است

سعید سعیدی

فرقی نمی‌کند چه فصل از سال باشد. گاه و بیگاه آنها را در گذر و خیابان می‌بینید که با لباس تعزیه و کلاه خود و عبا در گرما و سرما مشغول مداحی‌اند. مردمی که از کوچه و خیابان عبور می‌کنند، با دیدنشان اندکی درنگ می‌کنند و تلنگری به شیشه دلشان می‌خورد و یاحسینی می‌گویند و گاه دست در جیب‌شان می‌کنند و پولی را در سفره تعزیه‌خوان می‌اندازند. تعزیه‌خوان هم می‌گوید حضرت ابوالفضل نگه‌دار خودت و خانواده‌ات باشد و بعد دوباره به کار خود ادامه می‌دهد. در این شماره سراغ حاج حامد فتحی تعزیه‌خوان خیابانی رفتیم و با او گفت‌وگو کردیم. او می‌گوید: «تعزیه شغل نیست، عشق است. تعزیه‌خوان باید بداند دین خود را به حضرت عشق ادا می‌کند».

ارثیه پدری

آرام و شمرده و با لهجه مشهدی صحبت می‌کند. یک بعد از ظهر پاییزی او را در حال روضه‌خوانی می‌بینیم. به تماشای تعزیه‌اش می‌ایستیم و موقع انداختن پول در سفره تعزیه‌اش قرار مصاحبه می‌گذاریم. حاج حامد فتحی اصالتا طالقانی است اما در هفت سالگی همراه پدرش ملاقاسمعلی به مشهد مقدس کوچ می‌کند و تا آخر عمر مجاور امام رضا(ع) می‌شود؛ «پدرم تعزیه‌خوان و معین‌البکا و ملای ده بود. هم تعزیه اجرا می‌کرد و هم به بچه‌های مردم «عم جز» یاد می‌داد. بعدها که به مشهد رفتیم تعزیه‌خوانی‌اش قطع نشد. شب‌های جمعه با هم به کوی رضائیه و گل شور (قبرستان قدیمی مشهد) می‌رفتیم و تعزیه می‌خواندیم. من بچه‌خوان تعزیه بودم. یادم می‌آید هر جا می‌خواندم مردم از من تعریف می‌کردند که ماشاءالله چه صدای خوبی دارد. از حرف مردم تشویق می‌شدم. کم‌کم قاسم‌خوان و علی‌اکبرخوان و بعدها عباس‌خوان شدم».

اجرای تعزیه در آتن

حاج حامد فتحی از محضر اساتید بزرگ تعزیه چون میرزا علی پاک‌نفس، احمد پاک‌نفس و مسلم شیخی بهره برده و علاوه بر تعزیه موسیقی هم کار کرده و ترومپت می‌زند؛ «چند سال قبل از طریق کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان تعزیه ذبح اسماعیل را در شهر آتن یونان اجرا کردیم که هم معین‌البکا و هم کارگردان بودم. اجرای ما مورد توجه قرار گرفت و در مدرسه موسیقی آتن به من یک ساز ترومپت هدیه دادند. در آتن که برنامه اجرا می‌کردیم کارگردانان بزرگی که به دیدن تعزیه آمده بودند تعجب می‌کردند و می‌گفتند تعزیه سرمایه زیادی نمی‌خواهد اما اگر درست اجرا شود اثرگذاری آن زیاد است. اثری که یک تعزیه می‌تواند روی مردم بگذارد بالاتر از یک تئاتر یا فیلم است. سال‌هاست که مردم تعزیه را دیده‌اند و قصه‌اش را هم می‌دانند اما باز برایشان جذابیت دارد. در سبزوار که برنامه اجرا می‌کنیم گاهی بیش از ۱۰ هزار تماشاچی داریم. برای هیچ نمایشی نمی‌شود چنین جمعیتی را جمع کرد. این معجزه اهل بیت(ع) است».

روحیه دادن به رزمندگان

حاج آقا فتحی سال ۶۶ به خدمت سربازی می‌رود و آنجا با تعزیه‌خوانی در روحیه دادن به سربازان استفاده می‌کند؛ «یک ماه بود که در خط مقدم بودیم. یک روز دلم گرفته بود. شروع به خواندن تعزیه حضرت مسلم کردم. سربازان خیلی خوششان آمد و گفتند بخوان. شرایطمان سخت بود و گاهی تا سه روز به ما غذای گرم نمی‌رسید اما توسل به اهل بیت(ع) خیلی کمک می‌کرد. بعد از پایان خدمت سربازی با چند نفر از دوستان یک گروه چهار نفره تعزیه تشکیل دادیم و یک پیکان قرمزرنگ به قرار روزی پنج تومان کرایه کردیم و به شهرهای اصفهان، کرمان و شیراز می‌رفتیم. زمستان‌ها به نقاط گرمسیر می‌رفتیم و تابستان‌ها به جاهای سردسیر. این قضیه هنوز ادامه دارد. جمعه این هفته در نیشابور تعزیه داریم. رسم «علم خبری» از دهه دوم صفر تا شهادت امام رضا(ع) ادامه دارد و از ۵۰ روستا دعوت می‌شود و با گوشت حداقل ۱۲۰ گوسفند هلیم درست می‌کنند. از آنجا که در سبزوار و نیشابور من را به نام می‌شناسند بیشتر در این شهرها می‌خوانم».

قوت قلب

در هر شغلی که باشی بعد از مدتی همه چیز تازگی خودش را از دست می‌دهد. خصوصا اگر در این راه ناملایماتی دیده باشی اما اینکه در هر شرایطی آن را حفظ کنی، هنر بزرگی است. حاج آقا فتحی درباره کسانی که او را به این کار ترغیب می‌کنند می‌گوید: «چند سال قبل به امامزاده‌ای در سبزوار رفته بودم. حاج آقای شیک‌پوشی من را دید و شناخت و گفت اینجا چه کار می‌کنی؟ گفتم برای زیارت آمده‌ام. گفت می‌خواهم چیزی را دوستانه به تو بگویم. به تعزیه‌ات ادامه بده. نکند آن را رها کنی. خدا شماها را خلق کرده که درب خانه امام حسین(ع) را بزنید. اگر به شما توهین کردند، اگر شما را مسخره کردند از درب خانه امام حسین بیرون نروید. احساس می‌کنم خود امام حسین(ع) هم دوست دارد این کار را انجام دهم. این کار، کار بزرگ و مقدسی است. تعزیه‌خوان باید بداند جمعیت از همه طرف به او نگاه می‌کنند و حتی در جامعه نیز باید مراقب اعمال و کردار خود باشد. چه بسا گفتار و رفتار او الگوی بسیاری از مردم قرار می‌گیرد».

هوایتان را دارم

قریب به نیم‌قرن کار در دستگاه ائمه اطهار(ع) خاطرات ریز و درشتی را برای این تعزیه‌خوان رقم زده تا جایی که به این نتیجه رسیده که کار آنها رصد می‌شود و هر جا که نیاز بوده کمک‌شان کرده‌اند؛ «با پدرم نزدیک حرم امام رضا(ع) تعزیه اجرا می‌کردیم. موتورسواری آمد و چند بار دور زد و با موتورش دود راه انداخت و خواست برنامه ما را به هم بریزد. صبر پدرم تمام شد و رو به گنبد امام هشتم کرد و گفت یا امام رضا! این جوان دارد به پرچم شما بی‌احترامی می‌کند. ما قدرتی نداریم. شما که قدرت دارید به او بفهمانید که از این کارها نکند. برای بار سوم که موتورسوار آمد و می‌خواست وسط مجلس بیاید، یک هیئت اصفهانی با جوانانی خوش‌تیپ آمدند و ایستادند تا تعزیه نگاه کنند. همین که موتورسوار دود راه انداخت آنها نامردی نکردند و خودش و موتورش را گرفتند و به گوشه‌ای پرت کردند. اگر پدرم وساطت نکرده بود حتما بلایی سرش می‌آوردند. پدرم گفت یا امام رضا! قربانت بروم. نشان دادی که هوای من را داری».

مداحی خیابانی

حاج آقا فتحی که ۲۰ سالی می‌شود ساکن تهرانپارس است از زندگی و کار در تهران برای ما می‌گوید: «اوایل که به تهران آمده بودم در روزنامه ایران راننده شدم. ماهی ۶۰ تومان حقوق می‌گرفتم اما این حقوق کفاف زندگی‌ام را نمی‌داد. مجددا گروه تعزیه تشکیل دادم و یک پیکان قسطی خریدم و به مرور آن را فروختم و تاکسی خریدم و ۱۰ سال است که راننده تاکسی هستم. هرچند قسمت اعظم درآمدم از کار کردن با تاکسی است اما با این وجود اگر تعزیه‌خوانی نکنم گویا زندگی‌ام فلج می‌شود. حس می‌کنم اهل بیت(ع) می‌خواهند در خانه‌شان باشم. باید به این چیزها عقیده داشته باشید. اینکه می‌بینید تعزیه‌خوانان به تنهایی در گذری بساط پهن می‌کنند، یک نوع مداحی خیابانی است. بعضی جاها پاتوق محلی ماست. عده‌ای نذر دارند. مثلا خانمی هست که اول هر ماه مبلغی به من می‌دهد که برایش روضه حضرت ابوالفضل(ع) یا حضرت رقیه بخوانم. عده‌ای مریض دارند و عده‌ای گرفتارند و از ما درخواست روضه می‌کنند. بیشتر کار ما یک‌نفره و مداحی خیابانی است. چیزی شبیه نمایش خیابانی».

خط قرمز

حسین فتحی، مدیرعامل مؤسسه هنر و ادبیات هلال با موضوع چالش‌های فراروی هیئت‌های مذهبی گفت: «بچه‌هیئتی‌ها باید خود را مدام با معیارهای حسینی بسنجند. بنابراین کسانی که تقید به هیئات مذهبی دارند، باید معیارهای رفتاری برای خود داشته باشند و مدام خودشان را محاسبه کنند. به عنوان نمونه یک شخص امام حسینی خودش را برتر از بقیه نمی‌داند. کسی که با دستگاه امام حسین(ع) ارتباط دارد، هیچ‌وقت خودش را بهتر و بالاتر از بقیه نمی‌داند. نزدیکی به دستگاه امام حسین(ع) تواضع می‌آورد و شخص هیئتی خودش را پایین‌تر از دیگران می‌داند».

نشان

با «حسین حسین» داریم پیر می‌شویم

یکی از سنت‌های زیبای هیئت‌های قدیمی گرفتن عکس یادگاری با کتیبه و پرچم هیئت بوده که در این سال‌ها فراموش شده است. پیشنهاد می‌کنیم دست به کار شوید و پس از پایان مجلس‌تان یک عکس یادگاری دسته‌جمعی بگیرید و برای «چهارده» ایمیل کنید تا در همین صفحه منتشر شود.
qudsonline14@gmail.c om

[مجمع فاطمیون مدافع حرم]

پچه هیئتی

هیئت فقط عاشورا نیست

یکی از ویژگی‌های ماه محرم عزاداری و سیاه‌پوش کردن شهر و دیار خودمان است که از اول محرم آغاز می‌شود و گاهی اوقات فقط تا شهادت امام حسین(ع) ادامه می‌یابد گویی که همه منتظر هستیم امام شهید شود و با شهادت آن حضرت همه چیز به حالت قبل برمی‌گردد. متأسفانه این فرهنگ غلطی است چراکه ماجرا تازه شروع شده و اینجاست که باید جست‌وجو کنیم که چرا امام شهید شد، چرا در مقابل ظلم ایستاد و سر خم نکرد و هزاران چرای دیگر. عزاداری به این شکل عمومی در دهه اول محرم یک رسم و یک سنت فرهنگی است که البته پیام‌ها و آثار خودش را دارد. هرچند عزاداری عمومی پس از پایان دهه محرم به پایان می‌رسد اما نباید امام حسین(ع)، حرکت، جهاد و خط او در روزهای دیگر کمتر یادآوری شود. مگر می‌توان گفت که صاحب عزا یا خانواده یک متوفی یا شهید فقط در شب ختم، سوم، هفتم، چهلم و در نهایت سال یا سالگردها به یاد او می‌افتند؟ نباید طوری رفتار شود که کشورهای دیگر این را پیراهن عثمان کنند که امامشان را فقط برای ۱۰ روز می‌خواهند بلکه باید طوری رفتار کنند که مصادیق زندگی سالار شهیدان در زندگی همه ما حک شود و با رعایت آن اصول بتوانیم رو به جلو در مسیر حق علیه باطل قدم برداریم.

پیشنهاد

کانال تلگرام

مداحی ترکی

زبان ترکی جزو زبان‌هایی است که شعر و ادبیات در آن بسیار پرمغز است و به دل می‌نشیند. مداحی‌های ترکی نیز از این قاعده مستثنی نیستند و مصداق بارز آنها مداحی‌های ماندگار زنده‌یاد سلیم موذن‌زاده است که نه تنها میان ترک‌زبانان بلکه در میان عموم علاقه‌مندان طرفداران بسیاری دارد. اگر می‌خواهید با مداحی‌های این پیرغلام اهل بیت(ع) و دیگر مداحان ترک‌زبان در سال‌های مختلف بیشتر آشنا شوید می‌توانید با وارد کردن نشانی: t.me/noheazari.com در شبکه تلگرامی به عضویت این کانال درآیید و از مداحی و مطالب دلنشین آن بهره‌مند شوید.

کتاب

در مکتب پیشوای ساجدان

نویسنده کتاب «در مکتب پیشوای ساجدان» مقدمه کتاب را با بیان شیوه مبارزاتی امام سجاد(ع) شروع کرده و دعا را یکی از کاربردی‌ترین وسایل بیداری و هدایتگری می‌داند که توانسته موضوعاتی مانند مسائل عقیدتی، کلامی، اخلاقی و بیان حقوق و تکالیف اسلامی و آداب احکام دینی را برای تشنگان معارف الهی بیان کند. علی قائمی با شرحی بسیط از زندگی امام زین‌العابدین(ع) کوشیده به جنبه‌های فکری و شیوه رهبری آن حضرت دست یابد و عظمت حرکت او را توصیف کند تا بدین وسیله به شبهات منکران و جاهلان پاسخ داده و از ارزش حرکت آن حضرت دفاع کند. کتاب «در مکتب پیشوای ساجدان» از ۱۷ بخش تشکیل شده.

اپلیکیشن

صحیفه سجادیه

روزهای محرم فرصت مناسبی است تا با صحیفه سجادیه بیشتر آشنا شویم. نرم‌افزار «صحیفه سجادیه» نسخه‌ای متناسب برای انواع گوشی‌های هوشمند است که با نصب آن می‌توان مطالب مفید و پرمغز صحیفه را خواند و سرلوحه زندگی قرار داد. نرم‌افزار «صحیفه سجادیه» ویژه سیستم عامل اندروید است و علاوه بر متن کتاب شریف صحیفه سجادیه، دعاهای دیگر امام سجاد(ع) که در مفاتیح‌الجنان آمده در این نرم‌افزار قرار گرفته. این نرم‌افزار توسط سایت شیعه مدیا منتشر شده و بهای استفاده از آن یک صلوات است.

یا ایها

مناجاتنامه

❊ خدایا! آنان که حقیقت را به مسلخ مصلحت می‌برند، آنان که دین می‌فروشند و دنیا می‌خرند و آنان که در مرتع حقوق مردم می‌چرند، به کفر از ایمان نزدیک‌ترند. نقاب ایمان را از چهره‌شان بستان.

❊ خدایا! به اسیران ستمدیده عزت و پایمردی و مقاومت و به خاندانشان شکیب و وقار و شوکت ببخش.

سیدمهدی شجاعی

چهارده ✚ ضمیمه هفتگی روزنامه قدس
ویژه هیئت‌ها و محافل مذهبی
مدیر مسئول: ایمان شمسایی
دبیر ویژه‌نامه: رضا صیادی
دبیر تحریریه: زکیه سعیدی
طراح ناموراره: محمد صمدی
با همکاری مؤسسه فرهنگی هنری عقیق www.aghigh.ir
www.qudsonline.ir